

Van groep 2 naar groep 3

De overgang van groep 2 naar groep 3 is een grote stap voor kinderen. Ze gaan leren lezen, schrijven, rekenen en dat moet allemaal op hun eigen stoel gebeuren. Deze overgang zal een van de grootste zijn die een kind op de basisschool gaat maken. Veel leerkrachten uit de onderbouw staan in de periode voor de zomervakantie voor een belangrijke beslissing. Is een leerling klaar om doorstromen naar groep 3 of blijft het nog een jaar in groep 2? En hoe verloopt die overgang? We vroegen HCO onderwijsadviseurs Annemieke de Jong en Natalie de Leede naar hun visie.

Leerrijp? Kijk naar het kind!

In hun advieswerkzaamheden bij scholen denken Annemieke en Natalie mee over leerlingen en schoolbeleid. Natalie: 'Het belangrijkste is dat we naar het kind kijken. In de ontwikkelingspsychologie zijn de meeste kinderen leerrijp rond 7 jaar, terwijl ze al op jongere leeftijd moeten gaan leren. Een herfstkind is nog maar 5 jaar als het naar groep 3 gaat. Voor deze groep kinderen geldt daarom weer een aparte benadering in dit vraagstuk. Er is een grote focus op cognitieve vaardigheden. Er wordt niet gezegd; dat kind kan zo goed spelen! Terwijl dat juist de wijze is waarop een kind zich ontwikkelt totdat het leerrijp is en waaruit je als leerkracht ook kunt observeren of ze bepaalde vaardigheden beheersen. En niet ieder kind is leerrijp rond 7 jaar.' Collega Annemieke vult aan: 'Een kind langer laten kleuteren, betekent dat hij later niet nog eens kan blijven zitten, want de kinderen uit de klas zullen dan 2 of 3 jaar jonger zijn. Hiermee wordt eigenlijk al jong bepaald dat een kind een groep niet nog een keer kan doen, mocht dat nodig zijn.' Naast de leeropbrengsten telt het welbevinden van een kind ook mee. In welke groep voelt het kind zich het beste thuis?

Sociaal emotioneel nog niet zo ver

Leraren veronderstellen vaak ten onrechte dat

Annemieke de Jong en Natalie de Leede

een extra jaar cognitief en sociaal-emotioneel rijpen, bijdraagt aan het leren en ontwikkelen van kinderen waar twijfels over zijn. Natalie vertelt: 'Kleuterleerkrachten zeggen wat mij betreft te makkelijk; het gaat om de sociaal emotionele ontwikkeling. Je moet breder kijken. Het gaat om de totale ontwikkeling.' Annemieke vindt dat als de overweging is om een kind langer te laten kleuteren, dat dan duidelijk en concreet moet zijn wat de reden is en hoe er aan gewerkt gaat worden. 'Niet alleen; hij is sociaal emotioneel nog niet zo ver. Nee, wát is er dan te jong, hoe wordt dat met een jaar langer kleuteren aangepakt en gaat het kind na dat jaar wel qua ontwikkeling mee met de rest van de groep of is dan de conclusie dat het nog steeds niet voldoende is? De vraag daarbij is ook of het kind diezelfde vaardigheden of rijping niet ook in groep 3 zou kunnen opdoen en of daarvoor extra kleuteren noodzakelijk is.'

Maar hij leest al..

Ouders spelen ook een rol. Natalie: 'Ouders hebben veel waardering voor meetbare dingen, zoals lezen. 'Ja maar hij leest al', krijgen leerkrachten te horen. Dat zegt niet alles, want dat kan ook een trucje zijn. Tegelijkertijd geldt dat als een kind structureel actief aan het leren lezen is, dat wel een indicatie is voor de leerrijpheid van een kind.' Annemieke: 'Klopt. Maar als een kind uit zichzelf nog geen interesse heeft getoond in letters, is dat geen reden om te blijven in de kleuterklas. Kinderen die thuis een andere taal spreken, moeten bijvoorbeeld voor het leren van klanken en letters het vaak

hebben van wat er op school aangeboden wordt. En daarom, vindt Natalie, moet je echt naar het geheel kijken en niet alleen focussen op sociaal emotioneel en taakgerichtheid. Kijk ook naar de motorische ontwikkeling en de omgang met leeftijdsgenoten en met de leerkracht.

Spelend leren

Natalie constateert in de overgang van groep 2 naar groep 3 een voorzichtige verandering van klassikaal les naar spelend leren. Natalie: 'Leren hoeft niet altijd aan een tafeltje. Laat kinderen bijvoorbeeld een verhaal naspelen. Of richt een themahoek in met materialen waar kinderen woorden leren toepassen.' Annemieke ziet rekenen als goed voorbeeld van een vakgebied dat je ook door te spelen kunt leren in plaats van uit een boek. 'Het huidige systeem is zo ingericht dat je in groep 3 aan een tafeltje gaat zitten en dan het leren begint. Laten we daar een overgangssituatie van proberen te maken.'

Tips voor leerkrachten

- Betrek ouders, de intern begeleider en de leerkrachten uit groep 3 bij de beslissing.
- Maak duidelijke overgangsafspraken en bespreek wat jullie doen bij kinderen waarover twijfel is.
- Laat je een kind langer kleuteren, weet dan precies waar je aan werkt en hoe dat wordt gedaan.
- Zorg dat je twijfelkinderen eerder in kaart hebt
- Vraag ouders wat het kind thuis laat zien
- Bekijk welke mogelijkheden er zijn voor spelend leren in groep 3
- Maak gebruik van observatie instrumenten

Spelend leren bij u op school?

Neem contact op met onderwijsadviseur Natalie de Leede via 070 448 28 28